

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-ego i 22-ego

Prenumerata wynosi rocznie 12 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakeyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 23.

Przesilenie naftowe w Galicyi. — Posiedzenie Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego. — Kongres naftowy. — Stała delegacya Zjazdu Polskich Górników i Hutników. — Kronika finansowa. — Z Państwowej Rady kolejowej. — Ze Związku austryackich rafinerij nafty. — Kronika.

Przesilenie naftowe w Galicyi.

Pod powyższym tytułem zamieściła „Polnische Korrespondenz“ z 23. listopada b. r. korespondencyę z Krakowa, którą podajemy poniżej w dosłownem tłumaczeniu.

Pominąwszy rozbiecie „Petrolei“ i wzmożenie się rafinerów, należy wobec dezorganizacyi panującej wśród producentów surowca zastanowić się nad stanowiskiem, jakie towarzystwa transportowe w przemyśle naszym zajmują, przy panującej bowiem obecnie nadprodukcyi przypada im w udziale wielki wpływ w pierwszym rzędzie na obecną derutę cen ropy. Towarzystwa transportowe nie dostarczyły dla zamagazynowania surowca dostatecznej ilości zbiorników, tak że producenci znaleźli się w przymusowem położeniu sprzedawania ropy za każdą cenę, albo spuszczenia produkcji do potoka dla braku rurociągów. Kiedy „Petrolea“ na początku swego istnienia założyła chciała rurociągi, wtedy wpływowe w przemyśle naftowym osobistości, które angażowane były w istniejących podówczas towarzystwach transportowych umiały przeszkodzić temu, co przyczyniło się również do rozbiecia „Petrolei“ i spowodowało dezorganizacyę producentów, gdyż centralizacya producentów, wobec stanowiska

czynników wpływowych, stała się niemożliwą. Uzasadnione są również zarzuty czynione towarzystwom transportowym, że przez nabywanie ropy po niskich cenach i magazynowanie jej we własnych rezerwoarach, zagarnęły stanowisko, które właściwie przypadało w udziale producentom. Dalszy zarzut spotyka te towarzystwa z tego względu, iż wzbraśniały się budować odpowiednie zbiorniki, mimo iż dochody towarzystw transportowych są olbrzymie.

W r. 1906 wynosił czysty zysk towarzystw transportowych 2,457.600 k.*) O ile uchwała sejmowa, przeznaczająca 1.5 miliona koron na budowę zbiorników ropnych spotkała się z uznaniem, o tyle niestosownem było postępowanie poszczególnych osobistości, o których wspomnieliśmy powyżej, iż żądały one od kraju przyjęcia na siebie całego ciężaru magazynowania ropy, przyczem umyślnie przemilezano główne źródło własnych dochodów, by przeszkodzić zmonopolizowaniu rurociągów ze strony kraju. Dla rządu rumuńskiego główne źródło dochodów, z którego czerpie fundusze dla popierania przemysłu naftowego, stanowi monopol ruro-

*) Cyfra ta jest przesadzoną i nieodpowiada nawet zyskom brutto. (Przyp. Red.)

ciągów. Jeżeli ów dochód 2,457.600 koron przypadłby w udziale krajowi, wtedy żądanie, by kraj zbudował odpowiednią ilość rezerwoarów i popierał przemysł naftowy, będzie zupełnie uzasadnione. O organizacyi producentów surowca tak długo mowy być nie może, dopokąd kraj nie uwolni ich od panujących obecnie anormalnych stosunków. Obecnie bowiem producent w pierwszej linii zawisłym jest od towarzystw transportowych, następnie od pośredników, w końcu od rafinerów, którzy dyktują mu cenę. Jeżeli zatem kraj nie przystąpi w najbliższym czasie do radykalnej sanacyi przemysłu naftowego, w takim razie oczekiwać należy rychłego upadku krajowych firm naftowych, a o dalszych losach przemysłu naftowego w Galicyi rozstrzygać będzie kapitał obcy. Główne postulaty galicyjskiego przemysłu naftowego wyrażają następujące dwa żądania:

1. Zmonopolizowanie rurociągów przez kraj, jużto przez wywłaszczenie istniejących rurociągów, o ile ustawa na to pozwala, jużto przez nabycie ich w drodze kupna.

2. Scentralizowanie sprzedaży ropy jużto przez założenie towarzystwa akcyjnego, na wzór istniejącego towarzystwa akcyjnego „Olex“ dla produktów rafinowanych, jużto we formie stowarzyszenia, celem usunięcia pośrednictwa, które dziś posiada wpływ bardzo ujemny; scentralizowanie sprzedaży ropy wpłynie na ustalenie jej ceny.

* * *

Z innej strony otrzymujemy w tej samej sprawie następujące uwagi:

„Do szeregu typowych austriackich niemożliwości par excellence zaliczyć należy przesilenie naftowe w Galicyi.

Inaczej, jak „cudem niepojętym“ chyba nazwać nie można tego objawu, że w czasie ogólnie wysokiej konjunktury, gdy cena każdego produktu surowego idzie niebывale w górę, surowiec naftowy tak dalece spadł w cenie, że nie dochodzi do 60% kosztów produkcji.

Podobne roztrwonienie dobra społeczniego wstyd nam przynosi, i w innym kraju byłoby niemożliwem.

Boleśnie nas dotknąć musi, jeżeli przedstawimy sobie, jaką opieką i staraniem ota-

czałby każdy inny rząd tak wielki przemysł w swym kraju.

Galicyjskie pokłady ropne, położone w granicach państwu niemieckiego, jak obfite źródło bogactwa stanowiłyby, jak wydatnie byłyby przez rząd niemiecki popierane, jak staranną opieką byłyby otaczane!

A u nas?

Rozszerzenie dworca towarowego w Borysławiu stanowi kwestyę, która ze znacznym nakładem czasu musi być „studyowaną“, jak gdyby chodziło o budowę tunelu simpleńskiego.

Dokąd to „studyowanie“ prowadzi, widzimy na przykładzie kanału między Dunajem a Odrą, którego ustawowo uchwalona budowa z dokładnie oznaczonym terminem — nieustawowo do dziś dnia rozpoczętą nie została. Zarzut czyniony, że kanał ten nie da żadnych dochodów, przypomina nam, że ten sam zarzut podnoszono przy budowie kolei Północnej cesarza Ferdynanda.

Spodziewamy się, że „studyum“ opalania lokomotyw ropą w najbliższym czasie uwieńczone zostanie pomyślnym rezultatem, gdyż znane dziś już są nadzwyczaj korzystne rezultaty tego opalania.

Jedną nadzieję, którą żywimy, całkiem specjalnie zaakcentować chcemy, mianowicie, iż przynajmniej w kołach naszych posłów do parlamentu, skarga jedynego dziś w Galicyi wielkiego przemysłu nie przeminie bez echa, i znajdą się przeciwieź środki i sposoby, by kres położył panującym dziś niebывałym stosunkom, które z błogosławieństwa — klęskę dla kraju czynią.

A teraz zatrzymajmy się przy naszych producentach surowca.

Producenci nasi, nie posiadający kapitału, pod względem wyrobienia handlowego nisko stojący, a wskutek tego niezgodni między sobą i opieszali, stanowią dziś piłkę, którą wedle woli rzucają silni w kapitał rafinerzy, wyzyskując słabość producentów bezwzględnie i z najwyższą finezyą.

Zamiast żeby producenci surowca, przy pomocy instytucyi finansowej założyli towarzystwo sprzedaży, pozwolili oni producentom-rafinerom, by w miejsce towarzystwa sprzedaży, założyli „Petroleę“. Że „Petrolea“ nie

szczędziła „uścisków“ miłosnych, tego dowodem dzisiejsza cena ropy.

Dla uzdrowienia galicyjskiej produkcji surowca w pierwszej linii koniecznym jest stowarzyszenie sprzedaży, założone na zdrowej podstawie, którego zadaniem byłoby stać na straży interesów producenta i które stanowiłoby silną twierdzę przeciw ponawiającym się ciągle zapędom rafinerów.

Tylko takie towarzystwo sprzedaży byłoby w stanie aktualną obecnie kwestyę opalania ropą skutecznie przeprowadzić, gdyż ono tylko miałoby możność zapewnić reflektantom pewien procent produkcji ropy na lata całe, biorąc za podstawę pewien opust z przyszłej normalnej ceny surowca.

A jasnym jest, że wtedy, gdy stworzy się tego rodzaju opust dla pewnej ilości ropy, cena targowa dla ropy przeznaczonej dla rafinerji, zatem dla przeważnej części produkcji ropy, musi osiągnąć normalną wysokość.

Z tego względu, należałoby poczynić starania o założenie towarzystwa sprzedaży.

J. S.

Posiedzenie

Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego
z dnia 21. listopada 1907.

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia Wydziału.
2. Sprawozdanie Sekretarza z działalności Towarzystwa.
3. Sprawa finansów Towarzystwa i cząstopisma „Nafta“.
4. Sprawa kongresu naftowego.
5. Wnioski i interpelacje.

Obecni: Prezes Gorayski, Zamoyski, Pierściński, Włodarczyk, Długosz, Żukowski, prof. Załoziecki, Mars, Gąsiorowski, dr. F. Mac Garvey i sekretarz dr. Bartoszewicz.

Jako pierwszy punkt porządku dziennego wzięto pod obrady sprawę kongresu naftowego. Pan prof. Załoziecki szczegółowo wyłuszcza powody, które spowodowały delegację galicyjską na kongresie do postawienia wniosku o urządzenie następnego kongresu

we Lwowie i wylicza te dodatnie strony, jakie urządzenie kongresu we Lwowie za sobą pociągnie, a w pierwszej linii większe zainteresowanie się rządu i społeczeństwa przemysłem naftowym.

Nad sprawą tą rozwinęła się dość ożywiona dyskusya, w której zabierali głos pp.: hr. Zamoyski, prezes Gorayski, Długosz, Mars, Dr. Bartoszewicz i Włodarczyk. Rezultatem dyskusji było uchwalenie następujących wniosków:

1. Wydział zasadniczo uchwała urządzenie kongresu we Lwowie.

2. Wybiera się komitet przygotowawczy, który do końca stycznia następnego roku ma zdać sprawę Wydziałowi Towarzystwa z pracy przygotowawczej i z kroków porobionych u rządu centralnego i krajowego. Na wniosek pana Żukowskiego do komitetu wybrano pp. prof. Załozieckiego, hr. Zamoyskiego, dr. Bartoszewicza i inż. Pierścińskiego.

Na wniosek pana hr. Zamoyskiego zwolniono sekretarza od odczytania protokołu z ostatniego posiedzenia Wydziału. Przystąpiono do sprawozdania sekretarza z działalności Towarzystwa. W sprawozdaniu swoim za ostatnie 5 miesięcy dr. Bartoszewicz wspomina o akcyi Towarzystwa zmierzającej do uzyskania wydatnej pomocy rządu i kraju dla naszego przemysłu. Akcya ta została uwieńczoną pomyślnym rezultatem, gdyż Sejm na ostatniej sesji uchwalił budowę zbiorników krajowych.

Jednocześnie biuro Towarzystwa było zajęte wraz ze Związkiem Techników wiertniczych przygotowaniem do wystawy naftowej w Bukareszcie i do obesłania Kongresu naftowego, dzięki staraniom Towarzystwa uzyskano na ten cel 2.000 k. subweneyi od Wydziału Krajowego i 10.000 k. z Ministerstwa handlu.

Od września biuro towarzystwa prowadzi także czynności Zarządu Spółki Gwarantów dla zbiorników krajowych. Otrzymując liczne zapytania od fabryk austriackich i węgierskich co do ropy opałowej, wysłało biuro tym zakładom jako też i Izbie handlowej lwowskiej odnośne wyjaśnienie wraz z tłumaczeniem niemieckim broszury dra Bartoszewicza pod tytułem „Ropa jako ma-

teryał opałowy“, oprócz tego Towarzystwo współdziałało w zawiązaniu Związku producentów „Ropał“ celem rozpowszechnienia ropy do celów opałowych w galicyjskich zakładach przemysłowych, upatrując w tem jeden ze sposobów złagodzenia przesilenia naftowego.

W październiku b. r. rząd wniósł do parlamentu sprawę ugody węgierskiej i chodziły pogłoski, że przemysł nasz na wypadek zaprowadzenia monopolu naftowego na Węgrzech będzie pokrzywdzonym. Towarzystwo udało się natychmiast do posła Zarańskiego z prośbą o przysłanie dosłownego tekstu umowy, który dał pod tym względem uspakajające wyjaśnienia. Z okazji ugody węgierskiej wnieśliśmy do Koła Polskiego memoriał z przedstawieniem najpilniejszych postulatów przemysłu, a mianowicie:

1. Zniżenie taryfy na ropę opałową do wyjątkowej taryfy II.
2. Rozszerzenie dworca borysławskiego.
3. Dostarczenia przez Ministerstwo kolejowe do dyspozycyi producentów większej ilości cystern.

Minister skarbu w swoim exposé te postulaty uznał za słuszne i obiecał je przeprowadzić. Towarzystwo w tym czasie wzięło udział w ankiecie taryfowej zwołanej przez lwowską Izbę handlową; przez wysłanie okólników do firm spowodowało wybór do Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń robotników od wypadków przedstawiciela naftowego w osobie dra Mikołaja Fedorowicza. Wydało opinię dla Ministerstwa handlu tyczącą się wwozu surowej wazeliny i surogatów wosku; w toku jest opracowanie materiału dla zmiany powszechnej ustawy górniczej, do czego Wydział zechce wybrać osobną komisję. Udawało się także w tym czasie Towarzystwo do Izby handlowej lwowskiej w sprawie oficjalnych notowań cen ropy i otrzymaliśmy wyjaśnienie, że Izba zgadza się na pół oficjalne notowania w razie podania męźów zaufania w Drohobyczu.

Nad sprawozdaniem sekretarza pierwszy zabiera głos hr. Zamoyski i zgodnie z wnioskiem sekretarza żąda wyboru komisji dla opracowania materiału do zmiany ustawy górniczej tembardziej, że jako reprezentant

Towarzystwa naftowego zasiada w sekcji górniczej rady rolniczo przemysłowej wiedeńskiej, która także została powołaną do wyrażenia swojej opinii. Dalej hr. Zamoyski wnosi, aby wydział Towarzystwa wyraził podziękowanie Prezydyum Koła i posłom Małachowskiemu, Löwensteinowi, Zarańskiemu i dr. Koliszerowi za gorliwe zajmowanie się sprawami naftowymi. Dalej stawia wniosek, aby biuro Towarzystwa wniósło ponowny memoriał do Ministerstwa handlu o eraryzacye urzędu pocztowego w Borysławiu, a pan Długosz wnosi aby żądano także zaprowadzenia nocej służby telefonicznej i telegraficznej.

W dalszym ciągu pan hr. Zamoyski aby w piśmie „Polnische Post“ były ogłaszane sprawozdania z posiedzeń Wydziału Towarzystwa naftowego i apeluje, aby przemysłowcy pismo to prenumerowali. Wreszcie wnosi, aby Towarzystwo naftowe udało się do międzynarodowego Związku techników wiertniczych, który uchwalił odbyć następny Zjazd we Lwowie, o bliższe szczegóły tej uchwały, aby urządzenie tego Zjazdu ułatwić. Po dyskusyi, w której zabierali głos panowie Gąsiorowski, prezes Gorayski, dr. Bartoszewicz, wnioski pana hr. Zamoyskiego uchwalono i do komisji dla zmiany powszechnej ustawy górniczej wybrano panów: Żukowskiego, inż. Gawrońskiego i adw. dr. Goreckiego.

Na interpelacyę pana Długosza co do pośpiesznego pociągu między Lwowem a Borysławiem pan prof. Załoziecki jako członek państwowej Rady kolejowej daje wyjaśnienie, że w projektowanym nowym planie od 1. maja jest wstawiony nowy pociąg specjalnie ze Lwowa do Borysławia i z powrotem, który będzie miał połączenie z pośpiesznym pociągiem do Wiednia.

Przystąpiono do 4-ego punktu porządku dziennego, sprawy finansów Towarzystwa i czasopisma „Nafta“.

Sekretarz przedstawia stan kasowy Towarzystwa, który w porównaniu z uchwalonym budżetem wykazuje przeszło 4.000 k. deficytu. Na pokrycie tego deficytu jest pretensya do Towarz. akcyjnego „Petrolea“ za sprzedaną jeszcze przez komitet „Petrolei“ ropę. Jeśli jednak tej pretensyi się nie wy-

egzekwuje, to należałoby zdaniem sekretarza ustanowić na nowo podstawę do podatkowania firm naftowych na rzecz Towarzystwa naftowego, specjalnie na rok przyszły. Zachodzi obawa, że wobec smutnego położenia finansowego nie będzie można na przyszły rok wydawać czasopisma „Nafta“. Nad sprawą tą rozwinęła się dyskusja, która doprowadziła do następujących dwóch wniosków:

1. Na wniosek pana Żukowskiego wybrano komisję złożoną z panów Długosza, Lewakowskiego, Zamoyskiego, Żukowskiego, która ma obmyśleć środki podniesienia finansów Towarzystwa.

2. Na wniosek pana Pierścieńskiego wybrano komisję składającą się z panów dr. Bartoszewicza, Gawrońskiego, Pierścieńskiego dla obmyślenia sposobu i środka wydawnictwa czasopisma „Nafta“. Obydwie komisje mają zdać sprawozdanie Wydziałowi Towarzystwa jeszcze w grudniu b. r. na posiedzeniu zwołanym na ten cel.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Kongres naftowy.

Wybrany na posiedzeniu Krajowego Towarzystwa naftowego komitet przygotowawczy dla kongresu naftowego, wywiązując się ze swego zadania, zwołał na dzień 29. listopada b. r. do Wiednia posiedzenie, na które zaprosił przedstawicieli wybitniejszych firm naftowych wiedeńskich celem zaznajomienia ich ze sprawą kongresu i zbadania opinii tych kół.

Na posiedzeniu tem obecnym był prezes Towarzystwa naftowego Gorayski, komitet Towarzystwa naftowego reprezentowali: hr. Zamoyski i dr. Bartoszewicz, a jako przedstawiciele zaproszonych firm byli obecni: dyr. Brunner ze strony Karpackiego Towarzystwa, dyrektor Neurath ze strony Zakładu Kredytowego, Dawid Fanto jako przedstawiciel firmy Towarzystwa akeyjnego Dawid Fanto & Ska, Priester przedstawiciel Towarzystwa ake. „Galicya“, Marcelli Schreier, przedstawiciel firmy Gartenberg & Schreier, dyr. „Petrolei“ Rosenbeck, dyr. Towarzystwa „Olex“ Adler, Reich jako przedstawi-

ciel rafinerji w Morawskiej Ostrawie (M. Böhm & Comp.), Fauck sen. jako przedstawiciel firmy Fauck i Ska, oprócz tego obecni byli br. Popper i posłowie do Rady państwa Małachowski i Zarański.

Hr. Zamoyski, zagajając zgromadzenie wyjaśnił, że na ostatnim kongresie w Bukareszcie prawie wszystkie narodowości życzyły sobie kongres następny odbyć we Lwowie i że wskutek tego delegacya galicyjska zmuszoną była postawić wniosek odbycia kongresu we Lwowie, co też zostało przyjętem wśród oklasków olbrzymią większością głosów obecnych. Licząc się z tym faktem, Krajowe Towarzystwo naftowe zaakceptowało stanowisko delegacyi galicyjskiej na kongresie, a obecnie, pragnąc do prac i przygotowań kongresowych przyciągnąć wszystkie żywioły w Austrii i na Węgrzech w przemyśle naftowym interesowane, przez swój komitet zwołało to posiedzenie by wysłuchać opinii przedstawicieli przemysłu rafineryjnego.

Rząd przez usta swego przedstawiciela na kongresie prof. Höfera oświadczył gotowość poparcia kongresu i dla tego niezawodnie i na pomoc rządu w tej akcji liczyć można.

Nad sprawą kongresu wywiązała się żywa dyskusja, w której zabierali głos prawie wszyscy obecni. Wszyscy też obecni oświadczyli się zasadniczo za odbyciem kongresu we Lwowie w roku 1910, przyzem uchwalono następujące wnioski:

1. Obecni na posiedzeniu rafinerzy poruszają sprawę kongresu na posiedzeniu Związku austriackich i węgierskich rafinerji, by sprawą tą zainteresować wszystkie austriacko-węgierskie rafinerje.

2. Komitet Krajowego Towarzystwa naftowego ma zainteresować sprawą kongresu oprócz producentów, akordantów i Towarzystw transportowych, także i fabryki maszyn, rur i narzędzi wiertniczych w Austrii. Oprócz tego ma się zająć ułożeniem przybliżonych kosztów kongresu.

3. Uproszono obecnych posłów do Rady państwa Małachowskiego i Zarańskiego, by sprawą kongresu zainteresowali Koło Polskie i by poczynili odpowiednie kroki w mi-

nisterstwach skarbu, handlu i rolnictwa dla uzyskania subweneyi na cele kongresu.

Na posiedzeniu obradowano także i nad sprawą wystawy połączonej z kongresem, przyczem niektórzy obecni wyrazili przekonanie, że wystawa powinna być czysto fachową i ograniczyć się do wykazania postępów przemysłu naftowego za pomocą odpowiednich rysunków; najlepszymi zaś obiektami wystawowymi będą same kopalnie i wielkie rafinerye, które członkowie kongresu będą mieli sposobność zwiedzić.

Stała delegacya

Zjazdu Polskich Górników i Hutników.

W sprawie szkoły górniczej z polskim językiem wykładowym na Śląsku.

Jak wiadomo, akcyja założenia szkoły, prowadzona energicznie z początkiem roku przez Stałą Delegacyę Zjazdu Polskich Górników, zdołała osiągnąć zgodę i zapewnienie poparcia wszystkich miarodajnych czynników z wyjątkiem zarządów kopalń śląskich, które przez usta hr. Larysza dały odmowną odpowiedź dyrektorom kopalń galicyjskich, którzy zwrócili się do niego z propozycyą wspólnego założenia szkoły.

Wytworzona w ten sposób sytuacya wymagała zmiany planu działania. Na posiedzeniu St. Del. d. 30. czerwea b. r. w Krakowie rozważono wyniki z powodu odmowy hr. Larysza trudności, postanowiono jednak nie uważać sprawy za straconą, celem zaś uzyskania zmiany stanowiska właścicieli kopalń śląskich, przeprowadzić energiczną akcyę lokalną, celem wykazania, że założenie szkoły górniczej z językiem wykładowym polskim jest nieuniknionym postulatem ludności Śląska, a nie narzuconem hasłem.

Przeprowadzona, we większej jednak części samorzutna akcyja, dała wynik przechodzący nawet nasze oczekiwania. Wszystkie dzienniki polskie wszelkich odcieni partyjnych pomieściły obszerne a gorące artykuły, a szereg wieców ludowych we wszystkich niemal górniczych miejscowościach wschodniego Śląska uchwalił energiczne rezolucye, świadczące, jak gorąco potrzeba szkoły jest odczuwaną.

Wobec tak wyraźnie zaznaczonej woli ludności i my sami musieliśmy wejść na drogę bezpośredniego dążenia do celu i rozważyć rzecz może najwłaściwszą: bezzwłoczne założenie szkoły na razie z środków prywatnych, jako stopień przejściowy do szkoły utrzymywanej łącznie przez gwarectwa galicyjskie i śląskie, subweneye e. k. rządu i Wydziałów Krajowych.

Nie chcąc działać bez należytej rozważy i informacji, zwołaliśmy na dzień 13. października do Krakowa posiedzenie ankiety, w której między innymi znawcami stosunków lokalnych wzięli udział i poseł na Sejm śląski p. Miehejda. Ankieta uchwaliła przedłożyć St. Del. następującą opinię i wnioski: „Ankieta jest zdania, że bezzwłoczne założenie szkoły górniczej, na razie prywatnemi środkami, bez względu na pomoc kopalń śląskich będzie korzystnym krokiem akcyi, zdążającej do uzyskania szkole samoistnego bytu przez zapewnienie jej poparcia rządu, wydziałów krajowych i kopalń. — Przedstawia St. Del. wniosek: St. Del. Zj. P. G. uchwała otworzyć przed końcem roku bieżącego kurs przygotowawczy szkoły górniczej w Dąbrowie na Śląsku i prowadzić szkołę na razie z własnych i przez siebie uzyskanych funduszków aż do zapewnienia jej samoistnego bytu. Przeprowadzenie prawne tej uchwały zwiernia St. Del. Zjazdu zarządowi austriackiego Związku Górników i Hutników Polskich, pod którego egidą szkoła ma być na razie przeprowadzoną“.

Wniosek ten został St. Del. do uchwały przedłożony i jednogłośnie przyjęty z tem, że szkoła ma być otwarta z dniem 1. grudnia b. r. Wstąpiliśmy w nowe stadyum. Kopalnie krakowskie złożyły 5.000 k. na cele szkoły, deputacya zaś z łona St. Del. otrzymała z ust Marszałka Galicyi obietnicę przychylnego zaopiniowania naszej prośby o subweneyę w Sejmie. Nie wątpimy, że Sejm Galicyi nie odmówi hojnego poparcia sprawie tak ważnej dla kopalń okręgu krakowskiego, jak też posiadającej znaczenie narodowe. Gmina Dąbrowa udzieliła nam prawie bezpłatnie lokalu na szkołę, składającego się z dwóch dużych sal i kancelaryi

nauczyciela, zewsząd zaś otrzymujemy datki na środki naukowe i urządzenie szkoły.

Szkoła sztygarów została otwartą przez Związek z dniem 1. grudnia w Dąbrowie na Śląsku wschodnim. Na razie prowadzonym będzie tylko kurs przygotowawczy, w przyszłym roku przygotowawczy i fachowy. Statut i plan nauk został przedłożony c. k. ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia. Uroczystość otwarcia szkoły odbędzie się w niedzielę d. 8. b. m., na którą wybierają się liczni delegaci z Galicyi.

Związek techników wiertn. w Borysławiu wysłał swego delegata w osobie inż. P. Setkowicza.

Spodziewamy się, że sposób i wyniki prowadzenia szkoły zadowolnią interesowane sfery, przekonają także i niechętnie dotychczas zarządy kopalń śląskich o potrzebie szkoły i że w krótkim czasie Związek będzie mógł zarząd szkoły złożyć w ręce właściwego Komitetu szkolnego.

Na razie szkoła opiera się li tylko na funduszach Związku, musimy więc tembardziej liczyć i spodziewać się, że społeczeństwo polskie, a więc w pierwszym rzędzie przemysł górniczy nie da upaść szkole o tak doniosłym znaczeniu.

O gorące poparcie prosimy.

Kronika finansowa.

Niedawno ukazało się w druku sprawozdanie austr. węg. generalnego konsulatu w Hamburgu, z którego wyjmujemy następujące szczegóły: „Założona przed kilku laty pod Hamburgiem rafinerya nafty (Deutsche Erdölwerke), po przełamaniu pierwszych trudności znajduje się dziś w pełnym ruchu i zamierzonym jest znaczne rozszerzenie przedsiębiorstwa. Rafinerya ta, która importuje również znaczniejsze ilości ropy z Galicyi dla fabrykacji olejów smarowych, jest jedną z największych w państwie niemieckiem. Ogółem przedstawia się import naszych produktów do Niemiec następująco: Oleje smarowe wykazują ze względu na obniżenie cła wwozowego z 10 mar. na 6 mar. za cetnar metr. ożywiony import. Zbyt na-

szych produktów w porównaniu z rokiem ubiegłym wykazuje co prawda znaczny wzrost nie odpowiada on jednakowoż ożywionemu popytowi i znakomitej jakości naszych olejów wrzecionowych i wazelinowych. Przyczyną nieznačajnego stosunkowo importu naszych olejów smarowych był brak towaru eksportowego i wysoka stosunkowo cena stawiana przez nasze rafinerye. Dlatego też zbyt ograniczał się prawie wyłącznie do olejów wrzecionowych i wazelinowych, podczas gdy właściwych olejów smarowych ciągle jeszcze bardzo mało sprowadzono z Austrii. Główniej przyczyny nieznačajnego eksportu szukać należy w znacznej części w zawartości parafiny naszych olejów smarowych. Ogólny import produktów naftowych do Niemiec wynosił 1,803.369 cetn. metr. W imporcie partycypowała w pierwszej linii Ameryka północna z 943.336 c. m., następnie Rosya z 603.938 c. m. i Austro-Węgry z 127.475 c. m. Sytuacja na rynku naftowym, była dzięki ożywionemu popytowi bardzo korzystną, zwłaszcza dla olejów nadających się do zastąpienia olejów rosyjskich, których dowóz znacznie się obniżył. Ze mimo to Towarz. Standard Oil w ciągu roku sprawozdawczego obniżyło cenę olejów wrzecionowych i maszynowych stopniowo o 2.50 marek, a cenę olejów cylindrowych o ca. 2 marki, ma to powód w tem, iż Towarz. Standard Oil pragnęło zwiększoną produkcję swych fabryk za każdą cenę umieścić i zapewnić sobie również zbyt na przyszłość. Natomiast wszystkie inne rafinerye amerykańskie, stojące poza organizacją trustową podniosły dość znacznie swe notowania. Bardzo ożywiony popyt miała parafina austriackiej proveniencji, niestety odczuwać się dawał dotkliwy brak odpowiednich dla eksportu ilości. Jakość naszej parafiny dorównywała wprawdzie północno-amerykańskiej, lecz była gorszą od parafiny z Jawy, Sumatry i Borneo; produkt ten stanowi dla naszej parafiny bardzo silną konkurencję. Import benzyny surowej, dla celów rektyfikacji w Niemczech, wykazuje ze względu na stały rozwój automobilizmu, trwały i silny wzrost. Głównym dostawcą tego produktu były Indye holenderskie, nie mogły jednak pokryć całego zapotrzebowania. W mniejszych

ilościach zastąpiona była na rynku benzyna rumuńska, północno-amerykańska i nasza. Ceny benzyny wykazują stałą tendencję zwykłą. Podczas gdy z końcem roku 1905 notowano cenę benzyny automobilowej 26 mar. a motorowej 23.75 marek za cetn. metr. za towar oclony loco fabryka w opakowaniu odbiorey, netto kasa, — wynosiła cena z końcem r. 1906 za benzynę motorową 39.75 mar. za cetn. metr. Dostawa benzyny dla odbiorew odbywa się przeważnie w blaszankach lub beczkach.

* * *

Eksport nafty galicyjskie do Anglii. Mimo silnej konkurencji amerykańskiej i rosyjskiej, zdołała nafta galicyjska wedle doniesienia austriacko-węgierskiego konsula w Londynie, zdobyć sobie weale znaczne pole zbytu. Dotychczas importowała Anglia nieznaczne tylko ilości nafty galicyjskiej, w roku obecnym eksport nafty galicyjskiej do Anglii bardziej się ożywił. Transport nafty w beczkach nie jest pożądanym; przeważnie przewozi się naftę koleją lub drogą morską w wagonach i statkach cysternowych, z których łatwo można ją przepompować; pozatem transport ten, nazwany „cariage in bulk“ znacznie jest tańszy. Na zbytu produktu wpływa znacznie punkt zapalności t. zw. „flash point“; produkt o niskim punkcie zapalności t. zw. „low flash point“ nie znajduje tu zbytu. W interesie naszych eksporterów byłoby skorzystać ze sposobności, by zapewnić sobie stały zbytu do Anglii, gdyż jak głoszą, zamierzają przedsiębiorstwa naftowe meksykańskie podjąć ostrą walkę konkurencyjną z naftą amerykańską, co wywołałaby bezsprzecznie niższą cenę. Ażeby osiągnąć dodatnie wyniki, należałoby eksport zorganizować na większą skalę. Ceny produktów naftowych galicyjskich notowane są: nafta (illuminating oil) w cysternach 5.5 pensów za galon, w beczkach 5.25 za galon; smary (lubricating oils) w beczkach 6—11 funt. za tonę; odpadki (Residus) w beczkach (barrels) 5 funtów za tonę.

Z Państwowej Rady kolejowej.

Dnia 3. b. m. odbyło się we Wiedniu posiedzenie Państwowej Rady kolejowej.

Przed posiedzeniem zebrali się, jak zwykle 3 komisje.

W komisji dla spraw ogólnych przyszedł pod obrady wniosek pp. Baczewskiego i Russmana w sprawie dostarczenia 500 cystern na ropę w Borysławiu, a łącznie z tem wniosek pp. br. Battaglii i Załozieckiego w sprawie znaczniejszego pomnożenia parku cystern kolei państwowych, jakoteż w sprawie użycia ropy jako materiału opałowego dla lokomotyw.

P. Baczewski w dłuższym uzasadnieniu tych wniosków wskazał na nagłą konieczność proponowanych zarządzeń.

Ze strony rządu oświadczył szef sekcji Tucek, że zarząd kolei państwowych pragnie popierać wszelkimi środkami przemysł naftowy. Niebawem odbędą się pertraktacje ministerstwa kolei z ministerstwem skarbu co do programu zakupów i zezwolenia odpowiednich kredytów. Skutki tej akcji będą mogły być osiągnięte tylko wówczas, gdy równocześnie zostanie odpowiednio wyekwi-powana stacja w Borysławiu, a zwłaszcza niedostateczne urządzenia prywatne do napełniania cystern. Obecnie założono w Borysławiu dwa nowe tory i jest projektowane dalsze ich pomnożenie. Także rozszerzenie stacji w Drohobyczu jest zamierzone.

Po mowie prof. Załozieckiego postanowiono przedłożyć wniosek plenum z pro-pozycją przyjęcia.

W komisji jazd lokalnych prof. Załoziecki prosił o zaprowadzenie pary pociągów między Lwowem a Stryjem i Borysławiem i możliwe przyspieszenie jazdy.

Dłuższa dyskusja wywiązała się przy obradach nad wnioskami pp. Baczewskiego i Russmana, Battaglii i Załozieckiego w sprawie przyznania taryfy wyjątkowej dla nafty do celów opałowych na liniach taryfy lokalnej kolei państwowych, zeszyt 2 i 4.

Po przemówieniach pp. Battaglii i Załozieckiego, na propozycję p. Riesa przyjęto wniosek o zalecenie ministerstwu kolei przyznania możliwie najdalej idących udogodnień taryfowych dla nafty na czas obecnych stosunków, wywołanych nadprodukcją.

Ze Związku austriackich rafinerij nafty.

Dnia 16. listopada odbyło się we Wiedniu doroczne Walne zgromadzenie Związku austriackich rafinerij nafty. Z przedłożonego sprawozdania za ubiegły rok administracyjny wyjmujemy następujące sprawy, w których Związek interweniował: W sprawie rozszerzenia dworca kolejowego w Borysławiu wniósł Związek podanie do Ministerstwa kolejowego; podobne podanie wniósł Krajowe Towarzystwo naftowe i Centralny Związek przemysłowców austriackich; podanie to zostało wprawdzie przychylnie załatwione i Ministerstwo przyrzekło rozszerzenie torów i budowę rampy ładowniczej, jednak nie w tym kierunku nie zrobiono. Życzyliby należało, by zarządzenia celem sanacji przemysłu naftowego, przyrzeczone przez ministra skarbu w exposé budżetowym, jaknajrychlej wykonane zostały.

Kilka Izb handlowych udawało się do Związku w sprawie zaopiniowania wolnego od cła importu niemieckiego oleju solarowego dla fabrykacji porcelany. Związek oświadczył się (podobnie jak i Kraj. Towarzystwo naftowe) przeciw wolnemu od cła importowi, gdyż rafinerje w kraju wyrabiają olej solarowy w ilości i jakości wystarczającej; zarzut uczyniony przez fabryki porcelany, jakoby cena benzyny wskutek kartelu była zbyt wysoką, jako niesłuszny i nieuzasadniony, został przez Związek odparty i wyjaśniony. Ponieważ dla fabrykacji porcelany, jak również dla fabryk gumy, laku etc. nadają się w pierwszym rzędzie oleje ciężkie o c. g. 0-830/850 o ile są wolne od podatku konsumcyjnego, przeto poczynił Związek starania o uwolnienie od podatku wszystkich olejów niżej 0-880, nie tylko dla celów motorycznych, lecz dla wszystkich celów technicznych i przemysłowych.

Również oświadczył się Związek przeciw wolnemu od cła importowi surogatów woskowych i amerykańskiej wazeliny surowej, o co czyniło starania kilka firm austriackich; surogaty woskowe służą bowiem do fałszowania parafiny i cerezyny, przezco wyrażoną by została szkoda tej gałęzi przemysłu naftowego i woskowego w Austrii; co do importu wazeliny amerykańskiej, zauważyć należy, że rafinerje austriackie wyrabiają produkt ten w najrozmaitszych gatunkach, a z niektórych sort ropy (n. p. kłęczańskiej) otrzymuje się wazelinę szczególnie dobrej jakości. (W tym samym duchu oświadczyło się Krajowe Towarzystwo naftowe).

KRONIKA.

Deputacya Krajowego Towarzystwa naftowego, złożona z pp. prezesa Augusta Gorayskiego, hr. Zamoyskiego i dra Bartoszewicza była w końcu listopada b. r. we Wiedniu u ministrów skarbu, kolei i nowego ministra dla Galicyi. Deputacya żądała zniżenia taryfy dla ropy opalowej i zaprowadzenia opalania ropą warsztatów kolejowych, dostarczenia producentom przynajmniej 500 cystern naftowych i rozszerzenia dworca borysławskiego. Ministrowie oświadczyli, iż wdrożyli już akcyę w tym kierunku; w związku z tem było delegowanie radcy dworu Bardasa z ministerstwa kolei do Lwowa i Borysławia. Jakkolwiek referent ministerstwa pragnąłby spełnienia postulatów naftowych ograniczyć do minimum, to jednak dzięki przedstawieniu sprawy bezpośrednio pp. ministrom przez deputacyę, osobnym staraniom naszych posłów pp. Stwiertni, Małachowskiego, Battaglii i Zarańskiego, którzy deputacyę prowadzili, należy oczekiwać zniżenia taryfy na ropę opalową do jakiejś taryfy pośredniej między klasą C i wyjątkową taryfą II; również rząd ma dostarczyć producentom cysterny. Co się tyczy rozszerzenia dworca borysławskiego, to uchwalone już rozszerzenie i dodanie dwóch torów jest niewystarczające; Tow. naftowe podejmie starania u ministra skarbu celem otrzymania kredytu na większe rozszerzenie; dodanie przynajmniej 5-ciu torów. Jak się dowiadujemy, roboty około rozszerzenia dworca są wstrzymywane nieustanną ekspedycyą ropy.

Zniżenie podatku od nafty rafinowanej. Z powodu projektowanego zniżenia podatku od cukru powstała myśl domagania się zniżenia podatku od nafty rafinowanej; deputacya Tow. naftowego poruszała podczas bytności we Wiedniu pobieżnie i tą sprawę, lecz minister skarbu na razie zajmuje stanowisko odporne.

Spółka gwarantów dla krajowych zbiorników ropy odbyła 2. b. m. posiedzenie członków pod przewodnictwem inż. Wolskiego w biurze krajowego Towarzystwa naftowego. Omawiane były na zgromadzeniu wewnętrzne sprawy dotyczące się tych członków, którzy nie podpisali jeszcze kontraktu spółki i nie złożyli walorów; poruszoną była także sprawa regulaminu dla zbiorników krajowych, a mianowicie warunek, jaki stawia Wydział Krajowy, by w zbiornikach wolno było magazynować tylko własną ropę; zgromadzenie oświadczyło się za tem, aby gwarantom wolno było magazynować i zakupioną ropę. Pana Długosza uchwalono kooptować do zarządu Spółki.

Rada nadzorcza „Petrolei“, która obradowała 28. listopada we Wiedniu, uchwaliła przenieść lwowskie biuro „Petrolei“ do Borysławia i zmniejszyć personal urzędniczy; przeniesienie biura ma się odbyć w styczniu przyszłego roku.

Biura Towarzystwa dla handlu i przemysłu we Lwowie zostały przeniesione na ulicę Romanowicza l. 3 I. p.

Nowe Towarzystwo naftowe. Pod firmą „Österreichische Raky-Montan und Industriegesellschaft“ powstało w ostatnim czasie we Wiedniu nowe towarzystwo naftowe z kapitałem w tymczasowej wysokości 100.000 k. Towarzystwo to będzie na wzór firmy „Internationale Bohrgesellschaft Erkelenz“ wykonywało głębokie wiercenia na własny rachunek i w akordzie. Do Rady nadzorczej należą: prezes Antoni Raky, członkowie: Max Wachholder (Düsseldorf), nadradca gór. August Schuchart (Wieden), hr. Aleksander Boos-Waldeck (Monachium), Robert br. Biedermann (Wiedeń), dr. Oskar Kohn (Wiedeń) i Robert Hartmann. Generalnym dyrektorem zamianowano p. inż. Hermana Landsberga.

Ustawa naftowa. Jak się dowiadujemy, sankcjonowanie krajowej ustawy naftowej napotyka na pewne trudności, jakie stawia ministerstwo sprawiedliwości z powodu niezręcznej stylizacji dodatkowego paragrafu (§ 310) posła Buynowskiego o przymusowym wykupnie przez właścicieli pól naftowych parceli mniejszej niż 12.000 m², jeśli ona otoczona będzie polami naftowymi. Według tego paragrafu szacować taką parcelę ma komisja i oznaczać cenę wykupną; w razie niewykonania postanowień komisji orzeka sąd. Referent ministerstwa rolnictwa radca dworu Homann robi wszakże wszelkie starania, by ustawę naftową jeszcze w tym miesiącu przedłożyć do sankcji i jest wszelka nadzieja, że sankcyja w tym roku jeszcze uzyskana będzie.

Należytości przy kontraktach naftowych.

Według nowej państwowej ustawy naftowej, która prawo poszukiwania nafty traktuje jako nieruchomości, należność przenośna przy zawieraniu kontraktów naftowych powinna wynosić około 4 pre, ceny kupna. Wskutek starań i interpelacji posła Małachowskiego ministerstwo skarbu wniosło do parlamentu przedłożenie, na podstawie którego jeszcze przez 10 lat należność ta obliczana będzie według dawnej skali jakby od nieruchomości, wynosić więc będzie 1—1¹/₄%. Według tego przedłożenia właściciel kopalni w razie pojawienia się produkcji będzie płacić należność także od oszacowanych procentów brutto, które mi kopalnia jest obciążona, lecz ustawowo będzie miał prawo potrącać tę należność właścicielom procentów brutto.

Komisja Tow. naftowego dla zmiany powszechnej ustawy górniczej odbędzie posiedzenie 15. b. m. o godz 4-tej w biurze Krajowego Towarzystwa naftowego we Lwowie, ul. Kraszewskiego l. 1.

Św. Barbara we Lwowie. 7. b. m. w małej salce hotelu Francuskiego we Lwowie zebrało się przeszło 30 górników przeważnie ze świata na-

ftowego i salinarnego na uroczystość obchodu św. Barbary, patronki górników; obecni byli też profesorowie Syroczyński i Niedźwiedzki, z Bukowiny przyjechali pp. Faustyn Krasucki nadradca górniczy z Jakobeni i Leon Cehoń z Kaczyki. Pana Krasuckiego obrano przewodniczącym; wśród pieśni górniczych i ożywionej pogadanki uczestnicy zebrania spędzili parę godzin nader przyjemnie; do ożywienia wieczoru ogromnie się przyczyniło odczytanie przez znanego poetę-górnika p. Kamińskiego własnego bardzo humorystycznego utworu p. t. „Czy górnik może się żenić“? P. Kapellner odczytał kilka pieśni górniczych bardzo żręcznie przez siebie przetłómaczonych na język polski.

Na polską szkołę górniczą w Dąbrowie, którą otworzył Związek górników polskich, obecni zebrali przeszło 250 koron.

Pamiętnik Zjazdu Polskich górników w Krakowie w r. 1906 świeżo wyszedł z druku. Pamiętnik wydany został z funduszków zjazdowych pod redakcją Zdzisława Kamińskiego i przedstawia się bardzo okazale. Część I opisuje przebieg Zjazdu; w części II umieszczone są in extenso odczyty na Zjeździe wygłoszone, a mianowicie: Dąbrowskie Zagłębie węglowe — Stan Kontkiewicz; Przemysł górniczy w Królestwie Polskiem, szkic historyczno-statystyczny — Kaz Srokowski; O maszynowej odbudowie cienkich pokładów węgla — Roman Rieger; O potrzebie szkoły górniczej w Zagłębiu cieszyńsko-krakowskim — Józef Kiedroń; Zużycie koksu w piecach kopułowych — Jerzy Buzek; Historia i stan ekonomiczny przemysłu naftowego w Galicji — dr. St. Bartoszewicz; O odrodzeniu kopalni węgla w Jaworznie po katastrofie w dniu 25. grudnia 1902 — Jan Zaraniski; Zachodnio-galicyskie Zagłębie węglowe, oraz głębienie szybów w Brzeszczu — Fr. Drobniaak; Poezya w życiu górnika — Zdzisław Kamiński; Czytelnia Polska akademików górniczych w Leoben — Józef Przedpelski; Materiały wybuchowe zawierające chlorany alkaliczne — dr. Stanisław Łaszczyński; Kilka uwag o wydobywaniu drzewa w kopalniach węgla należących do Jaworznickiego Gwarectwa w Jaworznie — Bolesław Leonhard; Polska bibliografia górnicza — Leon Syroczyński.

Część III zawiera rachunki Zjazdu, spis przedmiotów wystawionych i wchodzących w skład Przeglądu graficznego i spis uczestników Zjazdu.

Mydło z nafty. Coraz większa drożyzna artykułów codziennego użytku skłania chemię zastosowaną do celów przemysłowych, do szukania nowych materiałów, z którychby te artykuły można było wytwarzać. W ostatnim czasie udało się chemikom Lothammerowi i Troguenetowi rozwiązać zadanie fabrykowania mydła z nafty. Analiza chemiczna nowego mydła naftowego wykazała, że zawiera ona 28 pre. kwasów naftowych i 48 pre. kwasów tłuszczowych. Zaletą nowego mydła ma być przedewszystkiem większa wydaj-

ność, właściwości antyseptyczne, a przedewszystkiem taniść w porównaniu z innymi mydlami podobnej jakości. W Niemczech zawiązało się już Towarzystwo w celu eksploatacji patentu wspomnianych chemików, a mydło naftowe już niezadługo pojawi się na targu światowym.

Pokłady ozokierytu na wyspie Tcheleken na morzu Kaspijskiem. Właściciel pokładów ozokierytu na wyspie Tcheleken na morzu Kaspijskiem (w pobliżu półwyspu apszerońskiego) Iwanow, zwrócił się do ministerstwa handlu i przemysłu z prośbą, o dodatkowe udzielenie mu jeszcze 30 dziesięcin gruntu w parcelach nie mniejszych jak 1 dziesięcina, dla eksploatacji ich pod warunkami przez ministerstwo oznaczyć się mającymi. W podaniu swem wskazuje Iwanow na to, iż badania wykazały istnienie potężnych pokładów ozokierytu na wyspie Tcheleken, który nie ustępuje w niczem najlepszym sortom wosku galicyjskiego i że pokłady w okolicy „Minut“ w danej chwili prawie są wyczerpane, podczas gdy konsumenci zarówno w Rosyi, jak i zagranicą zwracają się do właściciela pokładów o dostawę znacznie większych ilości, aniżeli wynosi jego roczna produkcja (10.000 pudów).

BIURO

technicznej, prawnej i handlowej porady, tudzież pośrednictwa w sprawach górniczych

KAZIMIERZA KOSTKIEWICZA

zaprzyśiężonego inżyniera górniczego, em. c. k. starszego komisarza górniczego, b. naczelnika c. k. Urzędów górnicznych w Drohobyczu i Jaśle, b. technicznego urzędnika gal. kopalń i warzelni soli, kopalń nafty i wosku ziemnego etc.

W JAŚLE.

Biurowiertnicze i robót górniczych „Łempicki i Ska w Sosnowcu (gub. piotrkowska, Król. Pol.) poszukuje

Technika wiertniczego

z kilkuletnią praktyką, obznajomionego z systemem płuczkowym Faucka i dyamentowym. Zgłoszenia sub. Biuro Wiertnicze, Sosnowiec.

Dr. Stanisław Grzesik

otworzył kancelaryę adwokacką we Lwowie przy ulicy Podlewskiego l. 8 obok placu Smolki, Telefon nr. 1085.

Z. BIELSKI & A. ŁUKASZEWSKI

INŻYNIEROWIE-PRZEDSIĘBIORCY

wykonywają w przedsiębiorstwie roboty ziemne, budowlane, instalacyjne i wiertnicze, przeprowadzają rewizje i badania instalacyj gazowych i elektrycznych, wykonują torpedowania szybów wiertniczych.

WYKONANIE PODJĘTYCH ROBÓT PUNKTUALNE, SUMIENNE I FACHOWE.

BORYSŁAW

W. Sikorski & J. Seidenstein

w Krośnie

filie: w BORYSŁAWIU i ZAGÓRZU

Utrzymują stale na składzie:

KOTLY i MASZYNY PAROWE, oraz
KOMPLETNE URZĄDZENIA i wszelkie
NARZĘDZIA do głębokich wierceń.

Jako specjalność polecają:

ŻURAWIE WIERTNICZE, POPUSZCZA-
DŁA najnowsz. systemów, WIELOKRAŻKI
z ulepszonym przyrządem do smarowania,
SZTANGI RATUNKOWE z końcami nie-
spawanymi (z jednego kawałka).

Pasy wiertnicze

„URSUS“

w najlepszej jakości i t. d. i t. d.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonymi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociagowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne**, **rury pompowe**, **stalowe rury mufowe**, obciągane jutą, węże z rur dla gorzelń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Gallo-way'a, fasony wszystkich gatunków, recipientsy gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmana w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borysławiu, Krośnie i Zagórz.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905.

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we LWOWIE, ul. Kopernika 1. 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy. Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiertniczych do wierceń akordowych.

Ofiarujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem naftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaima.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów świdrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.